

КОНКУРС ЗА ДИЗАЈН- УРБАНИСТИЧКО АРХИТЕКТОНСКИ КОНКУРС ЗА ИЗРАДУ ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА ПАРТЕРНОГ УРЕЂЕЊА „ТРГ СВЕТОГ ТРОЈСТВА“ СОМБОР

КРАТАК ПРЕГЛЕД ТОКА КОНКУРСА

ОПШТИ ПОДАЦИ:

Наручилац тј. расписивач и спроводилац конкурса: Град Сомбор, Трг цара Уроша 1, Сомбор
Процењена вредност јавне набавке: 504.200,00 рсд без ПДВ-а, од чега је за наградни фонд издвијено укупно нето 320.000,00 рсд а остала сума распоређена за трошкове спровођења набавке

ТИП КОНКУРСА:

Према праву на учествовање: ОТВОРЕНИ;
Према циљу Конкурса: АНКЕТНИ;
Према степену спровођења: ЈЕДНОСТЕПЕНИ;
Према начину предаје рада: АНОНИМНИ

ЛОКАЦИЈА И ОБУХВАТ КОНКУРСА:

Обухват конкурса односи се на простор који чине Трг Светог Тројства са објектима који га окружују и делови гравитирајућих улица ка истом (Трг цара Лазара, Змај Јовина улица, Лазе Костића, Доситејева и Париска).

Конкурс је обухватио простор у централном делу града Сомбора, у оквиру просторне културно-историјске целине „Историјско језгро Сомбор- Венац“ која је заштићено културно добро од великог значаја.

По урбаним карактеристикама, типологији изграђености, споменичким, амбијенталним и другим вредностима целина „Историјско језгро Сомбор- Венац“ представља најсложенији и најатрактивнији простор града Сомбора.

Велики број културних добара која уживају све нивое заштите, историјских визура, уличних потеза и историјски значајних реперних објеката налази се на овом простору.

ЗАДАТАК КОНКУРСА:

Задатак конкурса је израда идејног решења партерног уређења Трга Светог Тројства у Сомбору уз поштовање програмских услова а у оквирима урбанистичких параметара ПДР-а централне зоне Венац у Сомбору. Идејним решењем учесници су требали да дају предлог за уређење јавне површине- Трга Светог Тројства и прецизније дефинишу будуће садржаје јавног простора а кроз задовољење захтева корисника простора и објеката у окружењу а у сагласности са економским тренутком и могућностима- економичност у изградњи и експлоатацији.

Кроз идејно решење било је неопходно извршити анализу постојећих јавних простора и саобраћаја из окружења, пројектовати пешачку зону, дати предлог партерног уређења кроз решавање зеленила, поплочања, јавне и декоративне расвете, мобилијара, локације споменика а уз задовољавање услова приступачности.

Критеријуми које су учесници требали да задовоље, а према којима је жири вршио оцењивање и вредновање радова су:

ЕСТЕТСКИ КРИТЕРИЈУМ

оригиналност, иновативност и уметничка вредност, изворност и креативна посебност, целовитост и доследност решења, уклопљеност у културно- историјску амбијенталну целину и јавни простор у окружењу, степен очуваности аутентичности простора и материјализације, ниво истраживачког приступа у решењу, заступљеност принципа заштите културног наслеђа и споја историјског, грађевинског и хортикултуралног наслеђа Сомбора;

ПРОСТОРНИ КРИТЕРИЈУМ

процена квалитета решења са аспекта архитектонске и урбанистичке организације простора и функционалне повезаности различитих намена, односа делова и целине простора и објекта, просторни комфор, квалитет простора, инжењерска рационалност и техничка изводљивост;

ПРОГРАМСКИ КРИТЕРИЈУМ

процена функционалности и функционалне оправданости решења са аспекта изградње, експлоатације и рационалног коришћења простора, процена поштовања и задовољења конкурсног задатка;

ЕКОЛОШКИ КРИТЕРИЈУМ

однос према заштити, очувању и унапређењу квалитета животне средине, одрживост решења и коришћење обновљивих извора енергије;

ЕКОНОМСКИ КРИТЕРИЈУМ

процена економичности и ефикасности, економски аспекти пројектованог решења, економска адекватност решења конкурсном задатку, рационалност и практичност, поузданост у коришћењу и експлоатацији (огледа се кроз достављен оквирни предмер и предрачун радова у нумеричком делу рада);

РАСПОРЕД СПРОВОЂЕЊА КОНКУРСА:

28. април 2023.	Објављен позив за подношење понуда на сајту Града Сомбора и јавним гласилима
26. јун 2023.	Отварање понуда
04. јул 2023.	Прва седница жирија
24. јул 2023.	Друга седница жирија
26. јул 2023.	Трећа седница жирија, донета и објављена одлука о додели награда
22. август 2023.	Јавна додела признања и јавно излагање радова

НАГРАДЕ ОДРЕЂЕНЕ КОНКУРСНОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ (НЕТО ИЗНОС):

1. ПРВА НАГРАДА 170.000,00 рсд
2. ОТКУП 75.000,00 рсд
3. ОТКУП 75.000,00 рсд

НАГРАДЕ ДОДЕЉЕНЕ ОДЛУКОМ ЖИРИЈА (НЕТО ИЗНОС):

1. ПРВА НАГРАДА 170.000,00 рсд
2. ОТКУП 50.000,00 рсд
3. ОТКУП 50.000,00 рсд
4. ОТКУП 50.000,00 рсд

ЖИРИ

Одлуком Наручиоца о образовању жирија, број 02-158/2022-III од 07.09.2022.год., образован је Жири за предметни конкурс, у следећем саставу:

- Елвира Драгић дипл.инж.арх.- председник Жирија
- Весна Арнаут, дипл.инж.арх.- заменик председника

- Милана Вејин, дипл.инж.пејс.арх. и хорт.- члан
- Надежда Радојевић, дипл.инж.пејс.арх.- заменик члана

- Драгана Сиљановић Козодеровић, дипл.инж.арх.- члан
- Вираг Милошев, мастер инж.арх.- заменик члана

- Јелена Јокић Радонић, дипл.инж.хорт.- члан
- Душан Ландека, дипл.инж.шумарства- заменик члана

- Синиша Борота, мастер.соц.- члан

- Милован Топић, дипл.еколог- заменик члана

У раду су учествовали следећи чланови Жирија: Елвира Драгић, Милана Вејин, Драгана Сиљановић Козодеровић, Јелена Јокић Радонић и Милован Топић.

Жири је одржао три седнице. На првој седници Жири је извршио проверу испуњености формалних услова из конкурсне документације и на основу критеријума из конкурсне документације био у обавези да издвоји два рада која нису испунила основне захтеве и стави их ван даље конкуренције и разматрања. На другој седници извршена је анализа конкурсних радова који су задовољили основне критеријуме. Полазећи од критеријума за вредновање конкурсних радова наведених у тексту конкурса, Жири је извршио оцењивање истих и одредио четири рада која су ушла у ужи избор. Анализирани су појединости решења (степен и ниво извршене анализе из које је проистекло решење, начин употребе зеленила и еколошких и естетских принципа, поштовање потреба и жеље инвеститора за очувањем манифестационог карактера трга, начин обележавања локација некадашњег споменика и др.). Жири је на другој седници остао при одлуци да се у ужем избору оставе радови под шифрама: **Zarcho**, **SGSC73**, **2023RL** и **866421** и дао предлог рангирања истих и расподеле наградног фонда. На трећој седници, жири је након поновног сагледавања четири одабрана рада и кроз поновну анализу извршио коначно рангирање радова и донео коначну одлуку.

Коначну одлуку донео је Жири у саставу: Елвира Драгић, Милана Вејин, Драгана Сиљановић Козодеровић, Јелена Јокић Радонић и Милован Топић.

Награђени радови:

ПРВА НАГРАДА:

- рад под шифром: **Zarcho**
аутор/ауторски тим: **Др Александра Милинковић, дипл.инж.арх., Др Дијана Бркљач, дипл.инж.арх., Др Стефан Шкорић, дипл.инж.арх., Ивана Шањевић мастер инж.арх., Миа Стантић, дипл.инж.арх., Огњен Живић, студент арх., Мила Божић, студент арх., Николина Ждралић, студент арх.**

ОТКУП:

- рад под шифром: **SGSC73**
аутор/ауторски тим: **Александар Грујичић, Никола Митровић, Ђорђе Митровић, Бранислав Антонић**

ОТКУП:

- рад под шифром: **2023RL**
аутор/ауторски тим: -

ОТКУП:

- рад под шифром: **866424**
аутор/ауторски тим: **Марина Царевећ Томић, Дамјан Томић, Александар Асани**

ОСТАЛИ РАДОВИ НА КОНКУРСУ:

- рад под шифром: **G6C3F4**
аутор/ауторски тим: -
- рад под шифром: **SN1293**
аутор/ауторски тим: **Стефан Николић**

- рад под шифром: **369963**
аутор/ауторски тим: **Милош Новаковић**
- рад под шифром: **KL135**
аутор/ауторски тим:-

ПРВА НАГРАДА

Zarcho

аутор/ауторски тим: **Др Александра Милинковић, дипл.инж.арх., Др Дијана Бркљач, дипл.инж.арх., Др Стефан Шкорић, дипл.инж.арх., Ивана Шањевић мастер инж.арх., Миа Стантић, дипл.инж.арх., Огњен Живић, студент арх., Мила Божић, студент арх., Николина Ждралић, студент арх.**

КРАТАК ОПИС ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА:

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ И ОПИС КОНЦЕПТА – дефинисање креативне идеје и просторног идеограма

Свака трансформација урбаног простора који има јасну просторну границу, традицију, богату историју и значај за становнике представља велики изазов за пројектанта који се суочава са многобројним стручним, идејним и креативним проблемима и техникама путем којих се долази до новог решења. Немогуће је помирити све аспекте, услове, утицајне силе и факторе који постоје или се успостављају, него је потребно одабрати

оне принципе који постају аксе за моделовање и обликовање и водиле концептуалног решења.

Предложени просторни модел настао је након слојевитог промишљања о задатом тргу и окружујућем простору, а уз сталну проверу урбанистичких, архитектонских и естетских вредности и квалитета места. Главна идеја била је стварање идеограма који помирује три целине, проналази укоренењост у тројству, у трокомпонентној вези између градивних елемената и на најбољи начин све то презентује. Идеја тројности представљена је кроз:

- Витрувијеву поделу на *firmitas*(стабилност-структуралност), *utilitas* (сврха-функционалност) и *venustas*(лепота-естетичност);
- идеолошку потребу за споном између прошлости (историчности), садашњости (савремености) и будућности (модерности);
- урбану реинтерпретацију кроз структурне елементе трга који су подељени на **поплочање, вегетацију** и урбану опрему и **мобилицар**.

Конкурсним решењем предложено је повезивање поменутих концепата на начин да се:

- кроз **поплочање** презентује историчност и укаже на традицију, те метафорички сачува дух старих времена;
- кроз **зеленило** које у градском простору представља линк тј. везу између онога што је трг представљао некада (слободну површину која је често била празна, непосећена и мање атрактивна за становнике) и онога што трг треба да буде за све грађане Сомбора и туристе (радо посећено место током целе године и пријатна, амбијентална микроцелина са којом се идентификују и коју сматрају значајном у најстаријем делу града), те симболише садашњост и тренутни моменат у генези трга и
- **урбани мобиликар и опрему** на тргу која је модерна, репрезентативна и осликава будућност, а у исто време просторно регенеришући елемент који представља савременост и у традиционално укоренењен простор уноси динамику и атрактивност.

Трг у центру града кроз историју архитектуре и развоја градова представља из аспекта урбаног промишљања најзначајнију тачку која треба да има своју утилитарну вредност како за град, тако и за све кориснике и потенцијалне посетиоце. Структура таквог места изузетно је специфична, јер је простор који се обликује слика целе заједнице, симбол града и људи који живе у њему, те репрезент њиховог стила живота или показатељ њиховог напретка кроз време. Естетичност и дух места у Витрувијевој тријади представља трећу компоненту, али ону која је у перцептивном смислу ипак најважнија.

Све наведено утицало је да пројектантски тим искористи термин **ТРИАРХИЈА** као погодан за јединствени назив целог решења и окосницу која најбоље исти описује.

Физичку структуру трга граде **четири основна елемента** јавних простора: **објекти, партер, вегетација и урбани мобиликар**. Предложеним решењем третирана су три од

четири елемента: партер, вегетација и урбани мобилијар, узимајући у обзир објекте који граде постојеће лице трга кроз архитектоски језик прошлости града Сомбора.

Партер је површински највећи елемент овог простора због чега му је конкурсним решењем додељена улога носиоца јединстава свих осталих елемената. Традиционалност коју осликавају фасаде окружујућих објеката, које формирају визуелну и физичку границу Трга Светог Тројства, преликана је у решење поклочања које својом материјализацијом, текстуром и колоритом наглашавају значај ове неизграђене површине. Кроз идејно обликовање партера, формиране су главне линије кретања, наглашени улази на трг и истакнут значај објекта Градске куће, као доминантног архитектонског елемента. Посебан сегмент решења обликовања и материјализације партера огледа се у акцентовању тачке у простору која носи **успомену на постојање споменика Светог Тројства**, који је у прошлости чинио доминанту трга према којој је простор добио име. Меморија споменика сачувана је у поклочању пресецањем три аксе, које обликују тространу површ материјализовану у традиционални материјал, камене коцке, које су биле присутне у поклочању у вековима иза нас.

Поред поклочања акценат у конкурсном решењу са аспекта меморије и традиције представља и идеја враћања постојања **урбаног атрактора** који представља елемент препознавања и значајне симболике. Некада важан споменик Светог Тројства, који је уклоњен са трга, али чије постојање представља и данас битну везу са прошлошћу, кроз предложено решење осмишљен је на модернији начин као **спомен обележје**. Идеја троделне поделе задржана је и приликом обликовања овог урбаног елемента, али је модерни обелиск дислоциран у односу на некадашњу позицију споменика, те из тог разлога само позива на сећање, и симболично указује на некадашњи изглед монументалног урбаног репера на простору трга, а никако није његова копија. Идеја је да се задржи традиција, да се она стално негује, помиње и препознаје у многим елементима и на свим просторним нивоима, али да се рестилизује и нађе мера између историчности и савременог духа.

Зеленило уклопљено у урбани контекст има вишеструки значај, услед чега је приликом одабира и постављања било посебно промишљано о истом. Град Сомбор је **репрезентативни пример синергије** која постоји између вегетације и изграђеног простора, услед чега је исти принцип потребно интерполирати у микропросторе града. У свету актуелан процес урбане акупунктуре могао би да се презентује кроз употребу вегетације на овом градском тргу, те се простору даје другачији завршни израз, а у исто време унапређује комфор, угодјај и микроклиматски бонитет. Урбане, просторне жардињере представљају **озелењена острва** по ободу трга и концептуалну границу простора, те га дефинишу као физичку целину.

У складу са свим претходно реченим, **триархија** (од грчких речи: *tria*=три и *archo*=владати) се препознаје у креативној идеји кроз тријаду сложених односа између партерне шаре, вегетације и урбаног мобилијара који тек заједно „владају“ јединствено и дају карактер простору. Корелација која постоји између ових елемената ствара и јасан модернији израз инкорпориран у традиционални дух трга, а који у свакодневном

животу буде транзитна површина и ретко посећено јавно место за заустављање или угодан боравак. Предложени концепт има за циљ формирање отвореног места намењеног свима, трансформабилног у складу са потребама током године, али више усмереног на свакодневни живот грађана и сталну посету и угодан боравак свих старосних категорија корисника.

*** преузето из конкурсног рада под шифром: **Zarcho**

КОМЕНТАР ЖИРИЈА:

„Рад одликује занимљива филозофска позадина-триархија и доминантна централна трокомпонентна шара поплочања трга, која је постигнута спајањем три закривљена правца који симболизује позицију некадашњег споменика.

Уз традиционални приступ поплочању трга добро пристаје модерни обелиск као спомен обележје са наглашеном линијском усмеравајућом расветом.

Похавлно је и пејзажно уређење простора, јер се размишљало о повећаном и разноврсном броју биљних врста, које значајно допринсе богатству простора.

Занимљиви су и добро разрађени детаљи урбане опреме.

Саобраћајно решење је базирано на изградњи подземне гараже од 41 паркинг места.

Препорука Наручиоцу конкурса је да ако се одлуче да у будуће планске и пројектне документације уврсте ово решење, уврсти и елемент воде у виду подне фонтане (због бољих микроклиматских услова). Такође треба обратити пажњу на зелену површину према улици Змај Јовина, како се садњом високог дрвећа не би заклонио поглед ка Градској кући.“

*** презето из Извештаја Жирија

ОТКУП

SGSC73

аутор/ауторски тим: Александар Грујичић, Никола Митровић, Ђорђе Митровић, Бранислав Антонић

КРАТАК ОПИС ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА:

/// КРЕАТИВНА ИДЕЈА: СОМБОРСКА ГРАДСКА СЦЕНА

КРЕАТИВНА ИДЕЈА ПРОЈЕКТА /// Трг Светог Тројства у Сомбору предложеним решењем је замишљен као одрживи отворени јавни простор вишеструко интегрисан у околну ткиво старог језгра Сомбора који својим рационално постављеним и јасно читљивим урбаним дизајном омогућава будућим корисницима једноставну приступачност, проходност и угодност, као и функционалну прилагодљивост и једноставност коришћења за различита градска догађања у области културе, спорта, рекреације, разоноде и трговине, а прилагођено околним вредној културној и природној баштини Сомбора у намери очувања и подизања укупног значаја и привлачности целог града. На основу дате креативне идеје предложени пројекат за Трг Светог Тројства је добио назив **СОМБОРСКА ГРАДСКА СЦЕНА – SGSC**

ВРЕДНОСТИ КОЈЕ ЗАСТУПА ПРОЈЕКАТ /// Први корак концептуалне разраде решења за Трг Светог Тројства је избор ВРЕДНОСТИ које се њиме заступају, а које својим обухватом покривају све сегменте његове даље разраде (Слика 12):

Слика 12: Вредности које се заступају конкурсним решењем „СОМБОРСКА ГРАДСКА СЦЕНА“.

/// ПРОГРАМ ПРОЈЕКТА

Програмски гледано, предложени пројекат за подручје Трга Светог Тројства је пре УНАПРЕЂЕЊЕ И ОСАВРЕМЕЊАВАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ НАМЕНА И САДРЖАЈА трга и његовог непосредног окружења него што даје радикалне промене. Трг и даље представља главно место у градском језгру Сомбора за већа културна, спортска, туристичка, сајамска и друга окупљања. У складу са овом поставком, програмом се задржавају све намене које су и данас присутне, али у другачије поретку (Слика 15):

- 1. СПОРТ, РЕКРЕАЦИЈА И РАЗОНОДА НА ОТВОРЕНОМ:** Манифестациони карактер трга је задржан, као и претходно опредељен средишњи простор трга за ове потребе. Једина новина је да се кроз промену околних колских саобраћајница у интегрисане повећавају и површина трга погодна за догађања са великим бројем учесника и безбедност самих учесника;
 - 2. ЗЕЛЕНИЛО:** Постојећи размештај градског зеленила је пројектом приближно исти. Тежило се да се очува високо зеленило на улицама Лазе Костића и Змај Јовиној, како би се задржала сенка над тргом са јужне, југоисточне и југозападне стране трга ради боље термалне угодности лети;
 - 3. КУЛТУРА:** Пројекат подржава културна догађања различите величине на тргу. Нови интегрисани саобраћај на његовом ободу садржајно приближава постојеће околне установе културе. Поред тога, пројектом се подржава ширење теме креативности и креативних индустрија кроз културу на основу описаних планова за Грашалковић палату. Сходно томе, у будућности треба размотрити и уређење дворишта овог здања и његово смислено надовезивање на нови трг;
 - 4. ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЉСТВО:** У приземљу градске куће се налази Туристичка организација града. Као подршка њој, а и у намени дигиталне презентације и промоције града и трга, планирано је постављање QR кодова и интерактивних табли самостално или укључено у урбани мобилијар. Даље, предвиђена су и места на тргу за отворени приступ интернету (Wi-Fi hotspot) и могућност скидања офлајн туристичких водича града и околине. Угоститељски садржаји у околним улицама, попут кафића, ресторана и сувенирница, се задржавају, а њихове баште могу се јавити само на самом јужном и северном ободу трга, у уз строго поштовање прописа о спољном уређењу;
 - 5. ТРГОВИНА:** Пројектом се задржава могућност постојећих повремених догађања трговине на отвореном у виду сајмова, уз предлог да се у будућности уради пројекат за градске тезге и повремено опремање трга за потребе трговине и сл. Предложено решење не ремети постојеће садржаје трговине у окружењу трга;
 - 6. ПЕШАЧКИ САОБРАЋАЈ** је данас примарни вид саобраћаја на тргу и он се пројектом још више наглашава. Дизајн партера прати већ објашњену потребу повезивања две половине пешачке зоне у језгру Сомбора кроз трг. Постојећи пешачки правци преко трга, у правцу пијаци, градске куће и гимназије се такође пројектом наглашавају;
-

- 7. КОЛСКИ И БИЦИКЛИСТИЧКИ САОБРАЋАЈ:** Колски саобраћај око трга се углавном задржава, али са тежњом да се „умири“ и да се да предност пешацима и бициклистима. Тако се он осим у Улици Лазе Костића преводи у интегрисани. Слично томе, смањен је број паркинг места на основу услова јавне безбедности око трга и стварањем зоне интегрисаног саобраћаја. Ово је надомештено решењем паркинг гараже испод трга, са улазном рампом од стране Трга цара Лазара;
- 8. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ:** Осим већ споменутих културних установа и туристичке организације, пројектом се подржавају и догађања и коришћење трга за потребе корисника других служби. Програмом се циља дизајн за различите узрасте, а посебно за децу и омладину у околним школама.

*** преузето из конкурсног рада под шифром: **SGSC73**

КОМЕНТАР ЖИРИЈА:

„Рад под шифром **SGSC73** је професионално одрађен и довршен. Поседује озбиљну и вредну анализу простора, на основу којих је донета креативна идеја.

Идеја Сомборске градске сцене је одлична, као и постављени циљеви овог пројекта. Трг је интегрисан са околним простором, креативан, а истовремено промовише локални идентитет путем савремених трендова дигитализације интегрисаних у пројектно решење (мотиви ћилима Стапарске руже, уметничке перфорације по узору на бездански дамаст, распршивач воде у виду стилизоване руковети жита - Дужијанца).

У датом решењу је мало заступљено зеленило, а огромна површина трга би и даље била топлотно острво, јер је инсталација с водом само у једном углу.

Урбани мобилијар и нова расвета су добро разрађени и уклопњени у простор.

Упитан је улаз у подземну гаражу, као и проширење трга према објектима између улица Париска и Доситејево.“

*** преузето из Извештаја Жирија

ОТКУП

2023RL

КРАТАК ОПИС ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА:

URBANI GENERATOR - koncept

Kroz vremenski period prethodnih godina, trg je imao različite funkcije. To je dovelo da trenutno stanje trg-a nema jasnu simobliku i značenje za grad Sombor. Različite promene funkcije i estetski izgled uticali su na predlog rešenja zato urbani generator predstavlja odgovor na sve prethodna rešenja trg-a. Zato, kako bi se okolni objekti povezali sa prostorom trga ideja je parter trga da se proširi do granica fasada objekta koji ga opkružuju. Cilj je da zbog razuđenosti prostora i različitih prostornih celina integrisati sve površine u jednu zajedničku celinu. Motivom piksela kroz popločanje se dobija širenje prostora ka ostalim celinama i naglašava trg kao centralni motiv gde se dešavaju gradske aktivnosti (izložba, koncert, bioskop...). Trgu su daje na važnosti i centralnosti.

Pravi je izazov očuvanje kulturne baštine, istovremeno stvarajući prostor za društvenu transformaciju. Rešenje je arhitektura koja je inovativna i zadovoljava potrebe društva: bistra, prijateljska, otvorena i povezujuća. Vraćanjem spomenika Sv. Trojstva u centralni deo trg-a i služiće kao novi artefakt u gradu koji će privući i pozvati ljude da se zaustave i druže (*prikazani spomenik kroz projekat je samo vizuelni izgled - spomenik ostaje u svoj originalnom izgledu kakav je i ranije bio*). Postaće mesto okupljanja, ne samo stanovnika i već budućih posetilaca grada.

Tokom dana i nedelje, trg ima svoj ritam: ljudi se šetaju, voze bicikl, kupuje, izlaze, druže se. Saobraćajno rešenje koje pripada trgu je takođe deo ove dinamike. Zato je glavni motiv ukloniti sve nepotrebne barijere koje su u sklopu trga, učiniti trg većim delom praznim, tako da ljudi mogu slobodno da pronađu svoj put do određene lokacije. Izmeštanjem saobraćajnica proširiće se trg i daće mu se na važnosti.

S obzirom da je trg 1950-ih imao u većem delu zastupljene zelene površine, koncipirano je da se ta ideja koncepta primeni na rešenje a s obzirom da na trgu postoji mali procenat zelenila i travnatih površina ovim načinom će se dodatno naglasiti radi umanjenja efekta toplotnog ostrva i stvaranje odmarališta za posetioce istog. Postojeće zelenilo uz gradsku kuću se zadržava i dodaju se novo visoko i nisko rastinje. Na četiri ugla trga formiraju se mini zelena ostrva, ostvarena kroz travnate površine, visoko i nisko rastanje. Takođe su naglašeni pešački koridori iz ulica Laze Kostića, Trg-a Cara Lazara, Zmaj Jovine i zone između pijace i Gradske Kuće kroz sadnice drveća koje su samim tim po obodu trga.

*** преузето из конкурсног рада под шифром: **2023RL**

КОМЕНТАР ЖИРИЈА:

„Трећерангирани рад под шифром **2023RL** поседује решење које представља проширење трга до фасада које га окружују, мотивом пиксела кроз попловање. На овај начин је дата важност тргу али са друге стране је посечено дрвеће у наставку улице Лазе Костића и испред Сунчаног сата, да би се на тим местима изградио паркинг, што не доприноси смањењу загађења у самом центру и ефекта тоplotног ostrva.

Изразито је добро хортикултурно решење. Предвиђено је довољно зелених површина интересантно обликованих у неправилна ostrva што ублажава правилне линије трга и околине .

Предвиђено је враћање споменика у центар трга, са обостраном фонтаном (подне прскалице). Расвета је разновсна. Поред редовне предвиђена је интересантна амбијентална расвета и виду светлосних подних плоча и расвете испод клупа.“

*** преузето из Извештаја Жирија

ОТКУП

866424

аутор/ауторски тим: Марина Царевић Томић, Дамјан Томић, Александар Асани

КРАТАК ОПИС ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА:

Kako je osnovna ideja da trg ponovo bude mesto spontanijih okupljanja, a ne samo manifestacioni, uvodi se nova zona aktivnosti (Ilustracija 1) koja bi jednostavnim sredstvima definisala mesto privlačenja ljudi. Njena pozicija je određena tako da obuhvati prostor nekadašnjeg spomenika Svetom trojstvu, da se nalazi između glavnih pravaca kretanja, ali i da bude u balansu sa postojećom zonom aktivnosti - Pijacom u lancima. Iz navedenih razloga odabran je deo na suprotnoj strani trga u odnosu na pijacu, ugao između Ulice Laze Kostića i produžetka Dositejeve, tj. južna zona trga, ispred galerije Milana Konjovića. Ovaj je prostor takođe i u bliskom kontaktu sa gimnazijom koja tangira trg i koja je mesto najveće koncentracije mladih u gradu, potencijalnih korisnika. Uz sve navedeno, čini se i da je ovaj deo trga najduže senci okolnih objekata i drvoreda (koji se konkursnim rešenjem dodatno umnožavaju). Zona je jasno istaknuta kružnim oblikom ali i drugačijom materijalizacijom – velikim kamenim pločama, svetlijeg tona od okružujuće sitne kamene kocke. Osnovni elementi ove zone aktivnosti jesu voda – parterna fontana, zelenilo – stabla koprivića (*Celtis australis*) i hipertrofirana klupa – platforma za sedenje.

Parterna fontana obeležava mesto nekadašnjeg spomenika Svetom trojstvu i teži da ovaj prostor ponovo bude mesto okupljanja svih građana Sombora i posetilaca. Ovakva fontana je odabrana pre svega jer omogućava da se ceo prostor fontane po potrebi koristi za manifestacije isključivanjem mlaznica. Uz to, postojanje ovakve, neupadljive, fontane na trgu, ni na koji način ne bi ugrozilo karakter vrednog ambijenta definisanog zaštićenim objektima po obodu trga. Voda u prostoru po pravilu predstavlja žižnu tačku i mesto okupljanja, a još jedan od razloga za njeno uvođenje jeste i kvalitet koji bi se ostvario u smislu unapređenja prilika na trgu leti kada je potrebno osveženje.

Uz vodu, poboljšanje mikro-klime doprinelo bi i zelenilo odnosno novi drvoredi koji bi se postavili uz postojeće po obodu trga. Drvoredi su predviđeni duž južne i severne ivice trga, i povezali bi stabla koprivića koja se trenutno nalaze u uglovima popločane površine trga. Ovi drvoredi naglašavaju središnji slobodan prostor, uz omogućavanje nesmetanog odvijanja manifestacija i kretanja pešaka između njih, ali isto tako povećavaju zasenčenu površinu i umanjuju nepovoljan uticaj vetra, s obzirom da je vetrovitost istaknuta kao bitan factor klimatskih zbivanja. Za drvoreda su predviđena stabla koprivića (*Celtis australis*), prepoznatljivog simbola Sombora, koja su naglašena

postavljanjem ambijentalne rasvete koja bi osvetlila krošnje odole, ali i u parteru, diskretnom promenom sloga kamene kocke oko otvora za stablo. Nisko rastinje se ne uvodi osim u nekoliko tačaka u okviru podijum klupa, jer bi ometalo slobodno kretanje na trgu, a ne doprinosi poboljšanju mikro-klime.

U novoj zoni aktivnosti, a u senci koprivića postavljena je i jedna masivna, hipertrofirana klupa, koja svojim dimenzijama dominira u prostoru i kao takva privlači poglede i korisnike. Slična ovakva klupa postavljena je i na drugom kraju dijagonale trga neposredno uz Pijacu u lancima. Dodatni prostor za sedenje, obezbeđen je manjim klupama kvadratnog oblika, postavljenim neposredno uz ulaze najznačajnijih objekata na trgu – Stare gradske kuće, Galerije Milan Konjović i Grašalkovićeve palate.

Saobraćajno rešenje se menja i prilagođava osnovnoj funkciji trga – okupljanju ljudi, a ne automobila. U tom smislu se za motorni saobraćaj zatvara pravac koji povezuje Dositejevu ulicu i Trg cara Lazara, uz ostavljanje slobodnog prostora za eventualni prolazak hitnih službi i vozila sa dozvolom, ali i biciklista. Ulica Laze Kostića i "okretnica" na Trgu cara Lazara se zadržavaju za nesmetan prolaz vozila, uz zadržavanje postojeće horizontalne regulacije, ali uz promenu partera koji je sada tretiran na isti način kao i pešačke površine na trgu. Ovim gestom se daje prednost nemotorizovanim vidovima prevoza, dok se istovremeno karakterom materijalizacije skreće pažnja vozačima na povećano prisustvo pešaka i neophodnost da prilagode brzinu kretanja automobila ovom delu. Trase kojima se mogu kretati vozila su definisane kamenim stubićima (isti kao uz Pijacu u lancima), a obezbeđen je kao i do sada regulisan kolski pristup za potrebe rada pijace. Sva parking mesta za automobile na Trgu svetog Trojstva se ukidaju. Parkirališta za bicikle su predviđena u obodnim zonama uz trg – delovi Zmaj Jovin i Laze Kostića, uz Galeriju Milan Konjović i prolaz između Stare gradske kuće i pijace.

Prostor trga se osvetljava kombinacijom kandelabra, parternog osvetljenja (linijskog i tačkastog) i dekorativnim osvetljavanjem fasade Stare gradske kuće. Kandelabri su postavljeni po obodu trga, izuzev uz Staru gradsku kuću koja je ambijentalno osvetljena i na taj način osvetljava i okolni prostor. Kandelabri su dizajnirani posebno za ovaj prostor, a kao reminiscencija na kandelabre koji su postojali u Somboru u periodu 1930-1940 (Ilustracija 3). Linijsko parterno osvetljenje je predviđeno ispod platformi za sedenje, a tačkasto ispod krošnji koprivića u novim drvoredima sa južne i severne strane trga i u okviru mlaznica fontane.

*** преузето из конкурсног рада под шифром: **866421**

КОМЕНТАР ЖИРИЈА:

„Рад под шифом **866424** у потпуности задржава третман трга, пијаче, зеленила у непромењеном облику. Врло чисто решење, са одлично решеном фонтаном-прскалицама, које због благе денивелације чини фонтану, а може се у случају великих окупљања лако искључити и простор користити у друге сврхе.

Модерним решењем је дат ововременски карактер. Уједно, ово решење је и веома економично.

Велике клупе које гравитирају према Гимназији су идеалне за омладину.

Предложено саобраћајно решење је такође похвално, пошто су задржана само два тока правца аутомобилског саобраћаја. Укинут је саобраћај испред Градске куће и Галерије Милан Коњовић, односно, Грашалковићеве палате.

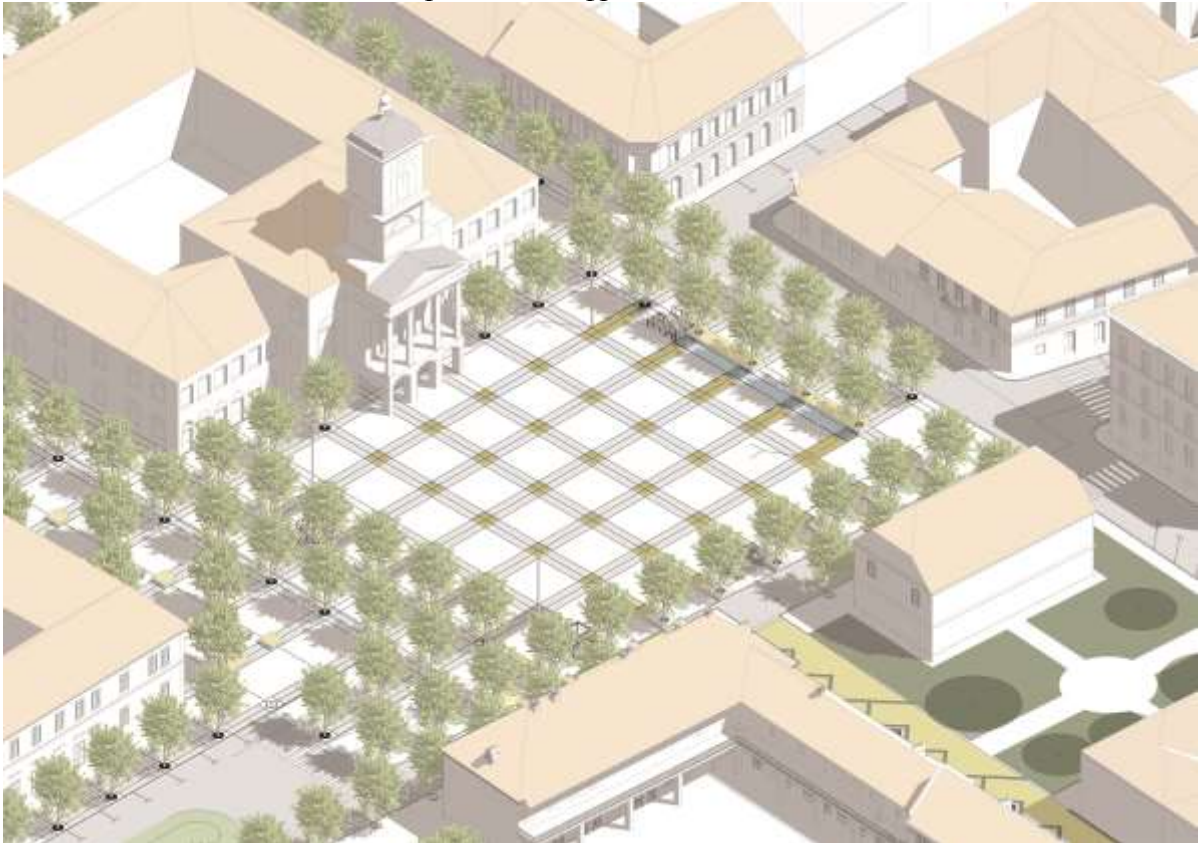
Предвиђено је високо зеленило, искључиво Целтис.

Добра идеја за комбинацију расвете, посебан дизајн сведених канделабера са сећањем на старе.

*** преузето из Извештаја Жирија

ОСТАЛИ РАДОВИ КОНКУРСА

рад под шифром: G6C3F4

КРАТАК ОПИС ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА:

Predloženim rešenjem je razmotrena remodelacija kompletnog Trga Svetog Trojstva i pružena je mogućnost za stvaranje novog identiteta grada Sombora. Predmetno područje je tretirano kao savremeni produžetak i reinterpretacija obodnih objekata od visokog značaja u prostornom, ambijentalnom i funkcionalnom smislu. Najkvalitetni urbani, prostorni i arhitektonski resurs grada Sombora je sam Trg Svetog Trojstva.

U projekciji rekonstrukcije takvog stanja smatramo da treba maksimalno istaći poziciju istorijskog središta grada kao repera.

U ovom radu, autori su pokušali da na ovom potezu zahtevane rekonstrukcije glavni novi artefakt treba da bude zeleni korpus visokog drveća (bođoš, američki koprivić, *Celtis occidentalis* i), radi stvaranja nove "arhitekture" koja bi ambijentalno i u vizurama uokvirila glavni gradski trg grada Sombora.

*** преузето из конкурсног рада под шифром: G6C3F4

рад под шифром: SN1293
аутор/уторски тим: Стефан Николић

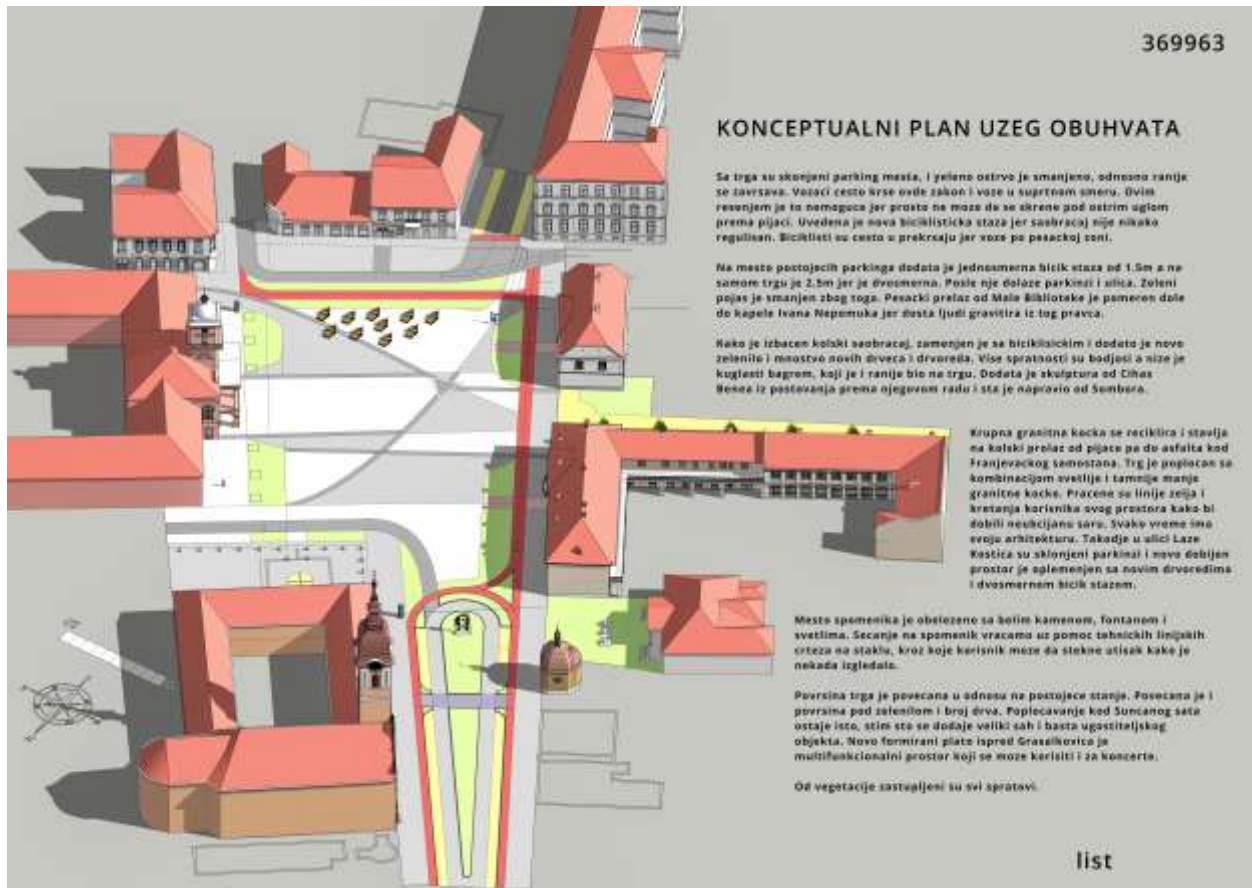

КРАТАК ОПИС ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА:

Концепт решења се заснива на унапређењу постојећег трга Св. Тројства са акцентом на додатно озелењавање и наглашавање историјске вредности. Увођење простора у архитектонско урбанистички склад доприноси додатном прокрвљењу кретања пешака кроз целу локацију, чиме се ревитализује простор у сваком његовом делу. Решење трга има за циљ да максимално искористи конфигурацију терена који је приближно раван, тако да се цео простор ужег обухвата повеже и integriше у јединствену површину на истом нивоу. Тако би се добила површина много већа од досадашњег трга, која може да задовољи све захтеве за већа окупљања људи и одржавање манифестација.

Из јединственог нивоа поплочања, израња тачкасто зеленило уносећи динамику у простор и образујући целине. Нови Телави трг је у ужем смислу савршено кружног облика, оивичен зеленилом, док је у ширем смислу трг заузео скоро комплетан простор ограничен околним објектима. Центар кружнице је уједно и позиција на којој се налазио споменик Св. Тројства, па је у поплочању означена и представља тежиште простора. Детаљи који се накнадно граде око овог концепта подржавају и додатно наглашавају форму трга дајући му готово тродимензионални облик упркос томе да се ради о скоро савршено равном терену. То се постиже одабиром зеленила, степенастим и циркуларним постављањем мобилијара, светиљки и осталих архитектонских елемената, али и решењем поплочања као оптичке илузије која производи утисак код посматрача да се налази унутар сфере.

*** преузето из конкурсног рада под шифром: SN1293

*** преузето из конкурсног рада под шифром: 369963

КРАТАК ОПИС ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА:

Karakter Trga svetog Trojstva bazira se na kolektivnoj memoriji Somboraca o uklonjenom spomeniku Presvetom Trojstvu i kolokvijalnom imenu koje su mu dali- "Ćelavi Trg". Novi trg mora da ostane dostojan oba svoja karakteristična simbola poštujući istorijske temelje a opet praveći mesta za sadržaje u skladu sa današnjim vremenom i potrebama ljudi.

Prostor budućeg trga podeljen je u zone kako bi pružio što veći spektar aktivnosti i sadržaja. Zona #1 je zona odmora u kojoj se nalaze fiksni elementi za sedenje i gušći sklop zelenila. Zona #2 je slobodna zona koja dozvoljava održavanje manifestacija na trgu, i u njenim okvirima drugih fiksnih elemenata osim osvetljenja nema kako bi prostor bio adekvatan za održavanje što većeg broja različitih manifestacija. Zone označene brojem #3 su zone ivice trga, u ovim zonama predviđa se prenamena u bašte restorana i kafića sa dugim radnim vremenom kako bi povećali koncentraciju ljudi na trgu a samim tim i osećaja bezbednosti, posebno u večernjim časovima.

Zona #4 je zona zelene čitaonice. Predlaže se formiranje zelenog ostrva koje se može koristiti kako kao čitaonica dečje biblioteke napolju, tako i za postavljanje kioska biblioteke za odrasle kako bi građani imali posebnu zelenu oazu u za ovu namenu.

Zbog realne potrebe za prolazom motornih vozila između Pariske ulice i Trga Cara Lazara i dodatnim parking mestima na teritoriji Trga, predlaže se formiranje podzemnog prolaza i garaže.

Planirano zelenilo mora biti pozicionirano tako da ne ugrožava podzemnu garažu i u najvećoj meri okupiraće prostor zone #1, zone #4 i ulaza u novu pijačnu halu između crkve Svetog Trojstva i robne kuće Beograd.

*** преузето из конкурсног рада под шифром: KL135

Резиме и закључак Жирија:

„Сви радови који су пристигли на Конкурс имају интресантне идеје које би могле бити иплементиране у будуће уређење трга.

Конкурс је расписан како би се дошло до идеја, тако да се није ни тражио јединствен одговор, једно решење.

Прегледом 8 радова, Жири није пронашао један који би се толико издвојио од осталих да би евентуално могао да представља апсолутно решење за главни градски трг.

Као што је у распису назначено, конкурс је расписан тако да се награђени и откупљени радови могу користити у целини или деловима.

Награђени радови су се издвојили својим атрактивним и динамичним идејама, привлачаним различитим групама корисника у различито доба дана и у току године.“

Циљ конкурса је био да се изабере квалитетно урбанистичко–архитектонско решење Трга Светог Тројства у Сомбору , које ће функционално и амбијентално унапредити простор у препознатљив део Града кроз преобликовање и уређење јавних површина, чиме ће се повећати атрактивност центра Града за различите групе корисника.

Награђена решења су донета већином гласова. Бодовање је извршено на основу задатих критеријума. Сви награђени радови одговарају контексту дате локације, унапређују његову функционалност.

Радовима су приказана урбанистичко-архитектонско решења трга, кроз преобликовање јавних површина, партерно, пејзажно и амбијентално уређење, са препознатљивим, атрактивним урбаним елементима у контексту стварања препознатљивог идентитета, који би био привлачан грађанима и туристима током целе године за обављање различитих активности из области: културе, уметности, забаве и спорта, којима би се ообезбедио већи степен пешачких комуникација и приступ постојећим садржајима.

Награђено решење и радови предложени за откуп Наручилац ће моћи користити у целини или у деловима и кроз израду планске и пројектне документације биће прилагођени ситуацији на терену тј. просторним и техничким могућностима и ограничењима.

Жири се захваљује свим учесницима конкурса.“